



Głos

Miedzianej Góry

NUMER 2 (232) | 2024

CZASOPISMO SAMORZĄDOWE
GMINY MIEDZIANA GÓRA

ISSN 1730-7155

WYDAWNICTWO BEZPŁATNE



Wesołego Alleluja!



Gmina
Miedziana Góra

Okazji Świąt Wielkanocnych

składam Państwu szczerze życzenia
pokoju, wiary i miłości. Życzę, aby
nadchodzący czas był przepełniony
spotkaniami z rodziną i odpoczynkiem,
który doda sił i zmotywuje do
podejmowania kolejnych wyzwań,
a nadchodząca wiosna wypełni
słońcem Państwa życie osobiste
i zawodowe.

Damian Stawski
Wójt Gminy Miedziana Góra



**Wszystkim Wam Moi Drodzy,
Waszym Gościom przy rodzinnym
stole życzymy, aby ten czas
Świąt Wielkanocnych był okazją do
odpoczynku i zadumy.**

**Niech wypełnia Wasze serca
nadzieją i dodaje sił,
tak będziecie mogli zrealizować
wszystkie swoje plany.**

Wesołego Alleluja!

**Radni Rady
Gminy Miedziana Góra**



Niech Święte Triduum Paschalne będzie dla nas wszystkich źródłem kontemplacji, zatrzymania się i refleksji, nad wielkim darem męczeńskiej śmierci Jezusa Chrystusa - poświęcenia ofiarowanego nam ludziom.

Zmartwychwstanie natomiast, niech stanie się nam wielką radością i powodem poczucia, że zostaliśmy w sposób szczególny i wyjątkowy ukochani przez samego Boga. Czerpmy siłę do życia od Zmartwychwstałego Pana!

Wesołego Alleluja!

KAMIL PIASECKI
RADNY POWIATU KIELECKIEGO

Z okazji
Świąt Wielkanocnych

składam wszystkim mieszkańcom naszego regionu
najserdeczniejsze życzenia zdrowia,
pogody ducha i pokoju.

Niech czas Zmartwychwstania Pańskiego
i nadchodząca wiosna
przyniosą nam wiele radości oraz napelną siłą
potrzebną do pokonywania wszelkich trudności.

Wesołego Alleluja!

Andrzej Bętkowski
Marszałek Województwa Świętokrzyskiego



Wesołego Alleluja!

Zdrowych, pogodnych Świąt
Wielkanocnych,
przepelnionych wiarą,
nadzieją i miłością.
Radosnego, wiosennego
nastroju,
oraz serdecznych spotkań
w gronie rodziny i wśród
przyjaciół.

Renata Janik

Wicemarszałek
Województwa Świętokrzyskiego



Niech Zmartwychwstanie Pańskie, które niesie odrodzenie duchowe,
napelni wszystkich mieszkańców powiatu kieleckiego spokojem
i wiarą, da siłę w pokonywaniu trudności i pozwoli z ufnością patrzeć
w przyszłość. Obfitych Łask i Błogosławieństwa
od Zmartwychwstałego Chrystusa oraz pełnych nadziei Świąt
Wielkanocnych z radosnym Alleluja!
życzy

Mirostław Gębski
Starosta Kielecki



Szanowni Państwo,

Wielkanoc to czas nadziei i odnawiania się
wiary w dobro drugiego człowieka.
Niech nadchodzące Święta Zmartwychwstania
Pana będą dla nas wszystkich czasem miłości.
Życzę Państwu, abyśmy mogli z nadzieją
patrzeć w przyszłość, a wielkanocny czas stał
się okazją do pojednania i pokoju.

Krzysztof Marek Słoń
Senator RP



Pięć lat rozwoju

Miedziana Góra od kilku lat niezmiennie pnie się w górę w kolejnych rankingach na najlepsze miejsce do życia. Pierwszy samorządowy żłobek, pozyskanie wielomilionowych dofinansowań na rozwój infrastruktury, nowe wozy dla OSP – to tylko niektóre z projektów, które udało się zrealizować na przestrzeni ostatnich pięciu lat.

Nasza gmina zmienia się, co widać gołym okiem. Jest bezpieczniej, ładniej i łatwiej – szczególnie dzięki nowej infrastrukturze drogowej. Ale lepsza gmina to nie tylko drogi czy oświetlenie. To nowoczesne szkoły i żłobek. To bogaty



Jeden z 17 odcinków dróg przebudowanych w ramach dwuletniego przedsięwzięcia inwestycyjnego z dofinansowaniem rządowym

wachlarz wydarzeń kulturalnych. I właśnie dlatego Miedziana Góra pnie się w górę w kolejnych prestiżowych ogólnopolskich rankingach, m.in.: „Perły Samorządu” – wyróżnienie w kategorii: „Włodarz – gmina wiejska powyżej pięciu tys. mieszkańców” organizowanym przez „Dziennik Gazeta Prawna”, a także w Rankingu Finansowym Samorządów za poszczególne lata w randze gmin wiejskich. Najbardziej jednak widać to na przykładzie rankingu „Liderzy Inwestycji”. W latach 2016–2018 zajmowaliśmy tam 407. miejsce, w ostatnich latach wskoczyliśmy już na 188. To wielki sukces i jeden z najlepszych wyników w powiecie kieleckim i województwie świętokrzyskim. Co cieszy

szczególnie, to wysokie miejsca w ogólnopolskim rankingu Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej. W pierwszej edycji w 2021 roku naszą gminę uznano za najlepszą pod względem rozwoju społeczno-gospodarczego oraz najlepszych stosowanych praktyk w województwie. W kategorii „gminy wiejskie” Miedziana Góra zajęła trzecie miejsce (na 58). W kategorii „Lider regionu” zajęliśmy czwarte miejsce (na 101). W kolejnych

tujemy, termomodernizujemy i doposażamy miedzianogórskie placówki. Wyszliśmy z założenia, że dobra edukacja naszych dzieci musi opierać się na solidnych podstawach: świetnie wykształconej kadrze i nowoczesnych pomocach dydaktycznych. Nieustannie inwestujemy w sprzęt, bezpłatne zajęcia pozalekcyjne i szkolenia dla nauczycieli. Zależy nam na tym, żeby miedzianogórskie szkoły były na jak

Podsumowanie kadencji 2018-2024 w liczbach

55 mln zł

Kwota pozyskanych dofinansowań



42 km

Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej



20 km

Długość wybudowanej sieci wodociągowej

71 mln zł

Kwota wydatków przeznaczonych na inwestycje oraz projekty



16 km

Długość wybudowanych dróg

15 mln zł

Kwota już pozyskanych dofinansowań na kolejne lata

dwóch edycjach rankingu, które miały miejsce w 2022 i 2023 roku, uplasowaliśmy na szóstym miejscu (na 101) i aż dwa razy zdobyliśmy pierwsze miejsce w regionie pod względem wyników egzaminu ósmoklasisty za lata szkolne 2021/2022 i 2022/2023.

DLA NAJMŁODSZYCH

Jednym z największych wyzwań stało się zapewnienie miejsca w żłobku dla dzieci z naszej gminy. To nie tylko najlepsza opieka i edukacja dla maluchów, ale przede wszystkim możliwość powrotu rodziców do aktywności zawodowej. Dzięki pozyskaniu rekordowo wysokiego wsparcia finansowego na terenie naszej gminy funkcjonuje nowoczesny żłobek, w którym z radością spędza czas 80 dzieci. Został wyposażony w najwyższej jakości meble i zabawki, kabiny sensoryczne, ścieżki balansu, tablice i monitory interaktywne, nowoczesny sprzęt multimedialny i kolorową strefę zabaw.

NOWOCZESNA SZKOŁA

Edukacja dzieci i młodzieży w gminie od początku kadencji jest naszym priorytetem. Konsekwentnie remon-



Laureaci drugiej edycji Gminnego Programu Stypendialnego „Nadzieje Miedzianej Góry”

najwyższym poziomie. Na realizację większości tych działań gmina pozyskuje dofinansowanie. Doceniamy najlepszych uczniów. Gminny Program Stypendialny „Nadzieje Miedzianej Góry” to wyjątkowa inicjatywa, którą rzadko można spotkać w innych gminach. W ostatnich latach aż 29 uczniów otrzymało stypendium o wartości 3 000 złotych za wybitne wyniki w nauce.

BEZPIECZNE DROGI

W ramach realizacji Programu Inwestycji Strategicznych „Polski Ład” Miedziana Góra pozyskała dofinansowanie

na poziomie ponad 11 000 000 złotych. To drugie najwyższe dofinansowanie wśród gmin z naszego powiatu w ramach pierwszej edycji konkursu. Innymi słowy: staramy się pozyskać maksymalnie dużo środków, by inwestycje w gminie było jak najwięcej. W mijającej kadencji przebudowano, rozbudowano i wyremontowano prawie 16 kilometrów dróg na terenie gminy Miedziana Góra! To aż 17 odcinków dróg przebudowanych niemalże we wszystkich sołectwach gminy. Modernizacji uległ także most nad Bobrzą łączący Porzecze z Ciosową. Nowe oblicze zyskały także drogi powiatowe, wśród nich ulice: Laskowa w Kostomłotach Drugich i Wykień w Ćmińsku oraz odcinek Przyjmo–Bobrza dzięki współpracy z samorządem powiatu kieleckiego. Przebudowy i remonty objęły także drogi gminne: ulicę Leśną w Ciosowej, Kamienną i Słoneczną w Miedzianej Górze oraz ulicę Świątełek w Ćmińsku. Rozpoczęliśmy prace przy ulicy Staszi-



Prace przy wymianie starego wodociągu w sołectwie Ćmińsk Kościelny

ca w Bobrzy. Na wszystkie te inwestycje gmina aktywnie pozyskiwała środki z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg.

ROZWÓJ INFRASTRUKTURY

Tylko w pięciu ostatnich latach gmina Miedziana Góra zainwestowała w rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej około 36 000 000 złotych, z czego większość stanowią dofinansowania z Unii Europejskiej i programów krajowych. Dzięki temu na terenie gminy powstało blisko 20 kilometrów sieci wodociągowej i 42 kilometry sieci kanalizacyjnej. Z Programu Inwestycji Strategicznych „Polski Ład” gmina otrzymała dofinansowanie na budowę sieci kanalizacyjnej oraz przebudowę i rozbudowę sieci wodociągowej w sołectwach Ćmińsk Rządowy i Przyjmo. Wartość projektu to blisko 10 000 000 złotych, z czego 95%

to dofinansowanie.

ROZWÓJ E-USŁUG

Ponad 350 000 złotych dofinansowania otrzymała nasza gmina na zakup sprzętu informatycznego i wdrożenie nowych e-usług. Dzięki środkom z Unii Europejskiej powstał Cyfrowy Urząd – Portal Interesanta, a Urząd Gminy Miedziana Góra został wyposażony w nowoczesny sprzęt komputerowy, czytniki do e-dowodów czy urządzenia sieciowe.



Pierwszy samorządowy żłobek w gminie

Pozwoli to w niedalekiej przyszłości wdrożyć Platformę Usług Lokalnych, na której będą świadczone e-usługi bez konieczności wizyty w urzędzie. To ogromne ułatwienie dla osób pracujących w godzinach przyjmowania interesantów w urzędzie. Wraz z pojawieniem się usług cyfrowych musieliśmy zadbać o bezpieczeństwo w sieci. Dlatego pozyskaliśmy dodatkowe 850 000 złotych na cyberbezpieczeństwo. Kolejne fundusze unijne przeznaczyliśmy na tzw. hot-spoty, czyli punkty bezprzewodowego dostępu do Internetu.

TRZECI SEKTOR

W Miedzianej Górze nieustannie coś się dzieje. Mieszkańcy naszej gminy tłumnie uczestniczą w obchodach Narodowego Święta Niepodległości czy też w jarmarku bożonarodzeniowym. Kwitnie lokalny „trzeci sektor”. W ostatnich pięciu latach nasze organizacje pozarządowe pozyskały z gminy blisko 1 500 000

złotych na realizację zadań o charakterze publicznym. Dzięki funduszom odbyły się m.in. półkolonie, kino plenerowe, rajdy, biegi, zajęcia na świetlicy.

PODSUMOWUJĄC

A jak podsumowuje ten intensywny czas wójt Damian Sławski? – Pomimo wielu trudności mijająca kadencja znacząco wpłynęła na naszą gminę. Dbamy o ciągłość i zrównoważony rozwój, chętnie sięgamy po dodatkowe środki z zewnątrz,



Gminny festyn rodzinny z okazji Dnia Dziecka

staramy się maksymalnie wykorzystywać szanse rozwojowe. Wybudowanie pierwszego żłobka, szeroko zakrojone remonty dróg, budowa dodatkowych kilometrów sieci kanalizacyjnej, modernizacja infrastruktury wodociągowej czy bogata oferta kulturalna i sportowa to tylko część działań, które udało nam się zrealizować w tym jakże krótkim okresie pięciu lat – powiedział wójt. ■ (red)

Awans w rankingu

Same awanse! Miedziana Góra od kilku lat nieustannie pnie się w rankingach na najlepsze miejsce do życia. Tym razem podsumowania mijającej kadencji samorządów w Polsce podjęło się czasopismo samorządu terytorialnego „Wspólnota”.

I tym razem wyniki podsumowania są dla naszej gminy bardzo dobre. W raporcie „Wspólnoty” znalazły się sukcesy, jakie odniosły samorzady w latach 2018–2023. Także w tym zestawieniu nasza gmina podwyższyła stawkę – poszybowała w górę aż o 21 oczek! Awansowaliśmy w rankingu gmin wiejskich z pozycji 145. na pozycję 124. W zestawieniu brane są pod uwagę cztery wskaźniki: finanse, ekonomia, infrastruktura i społeczeństwo (edukacja, ochrona środowiska, transport publiczny itp.). Jak widać, Miedziana Góra prężnie

Lata	Sukces infrastrukturalny	Sukces społeczny	Wynik końcowy
2002-2006	20	-	246
2006-2010	267	-	97
2009-2013	149	315	223
2013-2017	214	564	145
2017-2022	75	111	124

Zestawienie rankingowe prezentujące sukces infrastrukturalny i sukces społeczny gminy na tle pięciu ostatnich kadencji:

się rozwija w każdym z tych aspektów. Największy skok odnotowaliśmy w dwóch: infrastrukturalnym (skok z miejsca 214. na 75.) i społecznym (skok z miejsca 564. na 111.). Ale to nie jedyne sukcesy Miedzianej Góry odnotowane w mijającej kadencji. Pniemy się w górę w wielu prestiżowych ogólnopolskich rankingach, m.in.: w „Perłach Samorządu” – wyróżnienie w kategorii: „Włodarz – gmina wiejska powyżej 5 000 mieszkańców”, „Liderzy Inwestycji” – awans na 188. miejsce. Szczególnie cieszą wysokie miejsca w pierwszej edycji rankingu Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej. Naszą gminę uznano za jedną z najlepszych w regionie pod względem rozwoju społeczno-gospodarczego. W kategorii „gminy wiejskie” Miedziana Góra zajęła trzecie miejsce (na 58). W kategorii „lider regionu” zajęliśmy czwarte miejsce (na 101). W kolejnych dwóch edycjach rankingu uplasowaliśmy na szóstym miejscu (na 101) i aż dwa razy zdobyliśmy pierwsze miejsce w regionie pod względem wyników egzaminu ósmoklasisty za rok szkolny 2021/2022 i 2022/2023. Te wyniki świadczą, że obecna kadencja służy Miedzianej Górze. Oby kolejna była jeszcze lepsza! ■ (MB)

NFZ dla seniorów

W lutym odbyło się pierwsze spotkanie miedzianogórskich seniorów z pracownikami Świętokrzyskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia w Kielcach.

Dbać o zdrowie trzeba przez całe życie, a szczególnie po sześćdziesiątce. Dlatego podczas lutowego spotkania mieszkańcy Miedzianej Góry mogli zapoznać się z najważniejszymi i przede wszystkim aktualnymi informacjami o tym, z jakich świadczeń zdrowotnych mogą skorzystać w ramach NFZ. Szczególną uwagę poświęcono ofercie skierowanej konkretnie do grupy 60+, w tym wyjazdom do sanatoriów, badaniom



Na spotkaniu seniorzy mogli się zapoznać z informacjami na temat opieki zdrowotnej nad osobami starszymi

profilaktycznym czy leczeniu poza granicami Polski. Jednym z ważniejszych punktów była także profilaktyka, czyli co zrobić, by cieszyć się dobrym zdrowiem jak najdłużej. Oprócz wykładów nasi seniorzy mogli skorzystać z badania analizy składu ciała na profesjonalnym analizatorze. Urządzenie może m.in. odpowiedzieć na pytania o to, jaką mamy wagę, ile z tego to mięśnie, a ile tłuszcz, jaką mamy zawartość wody w organizmie, BMI i wiek metaboliczny. Te informacje są szczególnie przydatne, gdy chcemy kompleksowo zadbać o swoje zdrowie. Oprócz otrzymania tych jakże pożytecznych informacji każdy uczestnik spotkania mógł wyrobić Kartę Seniora oraz Europejską Kartę Ubezpieczenia Zdrowotnego (EKUZ). Ta druga jest szczególnie przydatna podczas wyjazdów zagranicznych, bo potwierdza prawo do leczenia w większości krajów europejskich (przy jej okazaniu trzeba pokazać także dowód osobisty). Co istotne, EKUZ dla emerytów, którzy ukończyli 60 lat (w przypadku kobiet) lub 65 lat (w przypadku mężczyzn), będzie ważna aż 20 lat. To oznacza wiele zagranicznych wycieczek bez zamartwiania się o zdrowie! O wartości takich spotkań mówił wójt Damian Sławski: – Bardzo cieszy mnie, że seniorzy z naszej gminy uczestniczą w takich spotkaniach. Potwierdza to, że chcą się rozwijać i dążą do pogłębiania swojej wiedzy. Jestem przekonany, że informacje, które pracownicy NFZ przekazali uczestnikom tej prelekcji, przydadzą się i wpłyną na większą świadomość naszych seniorów – powiedział. ■ (MB)

Wsparcie seniorów

Opiekunka, fizjoterapeuta, psycholog, a nawet fryzjer i kosmetyczka – z ich usług będą mogli bezpłatnie skorzystać uczestnicy nowego projektu dla seniorów 60+ w Miedzianej Górze.

W gminie rusza nowy projekt – „Tworzenie lokalnych systemów wsparcia dla seniorów”. Jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej i skierowany do 180 osób, w tym do 135 kobiet i 45 mężczyzn w wieku powyżej 60 lat, którzy potrzebują pomocy w codziennym funkcjonowaniu. Wartość całego projektu to prawie 1 855 000 złotych, przy czym dofinansowanie wyniesie 1 752 856,74 złotych. Będzie realizowany do 31 stycznia 2027 roku.

CEL PROJEKTU

To podniesienie uczestnictwa seniorów w wieku powyżej 60 lat we wszystkich aspektach życia społecznego i rozwój form wsparcia środowiskowego. Bezpłatne wsparcie obejmie usługi opiekuńcze – także te w miejscu zamieszkania, profilaktyczno-edukacyjne i rekreacyjne. A na co mogą liczyć uczestnicy projektu? W ramach programu będzie można skorzystać z wielu opcji bezpłatnej pomocy. W dyspozycji niepełnosprawnych seniorów znajdują się asystenci i opiekunowie, którzy pomogą w codziennych zadaniach. Będzie można skorzystać z pomocy fizjoterapeuty czy rehabilitanta, a bardziej aktywni seniorzy skorzystają z zajęć, pakietów rehabilitacyjnych i masażu klinicznych. Wśród nich znajdują się: zajęcia nordic walking, aerobik w wodzie, joga, rozciąganie i zumba. Jednak to nie wszystkie korzyści, jakie zaoferowano osobom, które zdecydują się skorzystać z projektu.

Aby wspomóc funkcjonowanie seniorów i ich opiekunów, został powołany gminny koordynator, do którego można zgłaszać zapotrzebowanie na konkretne usługi. Zaplanowano wycieczki, wyjścia

do kina czy teatru itp. W ramach projektu odbędą się także warsztaty i konsultacje profilaktyczno-zdrowotne. Pomoc obejmie usługi fryzjerskie i kosmetyczne. Na szczególną uwagę zasługuje opcja „Taksówki dla seniora” skierowana do seniorów mających problem z poruszaniem się czy „Złota rączka” – usługa dla osób, które ze względu na

temów Wsparcia dla Seniorów», którego liderem jest Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej. Jest to projekt finansowany z budżetu Unii Europejskiej, który, jak sama nazwa wskazuje, ma pomóc starszym mieszkańcom, zwłaszcza tym najbardziej potrzebującym, w codziennym funkcjonowaniu. I jest to działanie zaadresowane wprost do Waszej gminy,



Podpisanie umowy partnerskiej na projekt „Tworzenie lokalnych systemów wsparcia dla seniorów”

dolegliwości zdrowotne lub trudną sytuację materialną nie potrafią wykonać drobnych napraw domowych.

DLACZEGO WARTO SIĘ ZGŁOSIĆ?

„(...) Po długich miesiącach przygotowań uruchomiliśmy przedsięwzięcie pod nazwą «Tworzenie Lokalnych Sys-

Zgłoszenia do projektu przyjmowane są w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Miedzianej Górze, ul. Urzędnicza 11, II piętro, pokój nr 307. Godziny pracy: poniedziałek–piątek 8:00–15:00. Dodatkowe pytania dotyczące projektu można uzyskać w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej pod numerem telefonu: 41 303 19 70 wew. 24 mail: seniorzy@gopsmgóra.pl

krótko mówiąc – do Was! Gorąco zachęcam: zgłóście się!”, napisała w liście do mieszkańców gminy Miedziana Góra Wicemarszałek Województwa Świętokrzyskiego Renata Janik.

Projekt, którego partnerem jest gmina Miedziana Góra, realizowany jest w ramach programu regionalnego „Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021–2027” i współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Priorytet 9. Usługi społeczne i zdrowotne, Działanie 09.04 Zwiększenie dostępności usług społecznych i zdrowotnych. Pozostałymi partnerami są gminy: Bieliny, Bodzentyn, Chęciny, Chmielnik, Daleszyce, Górno, Łągów, Łopuszno, Masłów, Miedziana Góra, Mniów, Morawica, Nowa Słupia, Nowiny, Piekoszów, Pierzchnica, Raków, Strawczyn, Zagnańsk. Projekt jest realizowany na terenie 19 gmin powiatu kieleckiego i w mieście Kielce, a cały koszt dofinansowania wynosi ponad 60 000 000 złotych. ■ (MB)

Przeciw smogowi

Zanieczyszczenie powietrza to jedno z największych zagrożeń naszych czasów. Według danych statystycznych przez smog w Polsce rocznie przedwcześnie umiera 50 000 osób. Dlatego ważne jest, by zapobiegać smogowi i dzięki temu dłużej cieszyć się zdrowiem i życiem.

Drapanie w gardle, brak energii, złe samopoczucie, kaszel, duszności, łzawiące oczy – to tylko niektóre ze skutków oddychania zanieczyszczonym powietrzem. Cierpią nasze oczy, gardło, a przede wszystkim płuca. Problem nasila się szczególnie zimą, gdy stężenie niebezpiecznych pyłów PM10 i PM2,5 oraz kancerogennego benzo(a)pirenu w powietrzu jest największe. Wśród skutków wdychania smogu wymienia się zwiększone ryzyko zapadalności na choroby układu oddechowego, układu krążenia, układu nerwowego oraz większą zapadalność na nowotwory i ryzyko patologii ciąży.

W 2020 roku Sejmik Województwa Świętokrzyskiego przyjął tzw. uchwałę antysmogową. Jej celem jest ochrona zdrowia mieszkańców i środowiska. Będzie to możliwe dzięki eliminacji nieekologicznych kotłowni zwanych kopciuchami i ograniczanie spalania niskiej jakości paliw. Za niespełnie-

Informacje o zasadach przyznawania dotacji można uzyskać w gminnym punkcie konsultacyjno-informacyjnym w Urzędzie Gminy Miedziana Góra w pokoju nr 9. Punkt jest czynny w środy w godzinach od 10:00 do 15:30 oraz piątki w godzinach od 8:00 do 13:00 – przy czym na każdą wizytę należy się umówić. Można też zadzwonić po numer: 41 306 77 42 lub napisać maila na adres: milena.zawierucha@miedziana-gora.pl

nie warunków określonych w ustawie grożą grzywny do 5000 złotych. Co musimy zrobić? Najlepiej jak najszybciej wymienić starego kopciucha na nowy, ekologiczny piec. Mieszkańcy naszej gminy w ramach realizacji Programu Ograniczania Niskiej Emisji już od pięciu lat mogą korzystać z dotacji na ten cel, czyli uzyskać środki na nowy piec do domu, także do nowego. O pieniądze możemy się również ubiegać z rządowego programu „Czyste Powietrze”. Jeśli spełnimy warunki uczestnictwa w programie, możemy otrzymać dofinansowanie na zakup nie tylko nowego pieca, ale także na prace związane z termomodernizacją budynku mieszkalnego.

W inicjatywie ogłoszonej przez wójta Damiana Sławskiego na rok 2024 każdy mieszkaniec, który spełnił wymagania programu, mógł ubiegać się o dotację do 3 500 złotych brutto. To o 1000 złotych brutto więcej niż w ubiegłych latach. Aby móc ubiegać się o dotację, jedynym warunkiem było zameldowanie na terenie naszej gminy; nie określono natomiast kryterium dochodowego. Pieniądze mogły być przeznaczone na zakup i montaż pompy ciepła i pieca centralnego, ogrzewania zasilanego gazem czy pelletem drzewnym w budynkach istniejących i nowo budowanych. ■ (MB)

Konkurs NGO

Organizacje samorządowe w naszej gminie działają prężnie już od wielu lat. Ich działania służą całej społeczności, dlatego na potrzeby NGO w tym roku przeznaczono aż 355 000 złotych.

Marzec to miesiąc wyczekiwany przez miedzianogórskie organizacje pozarządowe (NGO). Wtedy bowiem przyznawane są dofinansowania na ich działalność. Nie inaczej było w tym roku. Do konkursu wpłynęło 35 ofert z obszarów profilaktyki, kultury i sportu. Do NGO trafi łącznie 355 000 złotych.



Wójt Damian Sławski z częścią przedstawicieli organizacji pozarządowych, które otrzymały dotacje na realizację projektów

A kto może liczyć na dofinansowanie? Zastrzyku finansowego mogą się spodziewać m.in. stowarzyszenia „Zdrowy Tumlin”, „Nadzieja Rodzinie”, „Edukacja i Rozwój”, „Aktywny Ćmińsk”, „Plusik” czy „Złote Lata”. Środki otrzymają także KGW „Ciosowianki”, „Macierzanka”, „Swojskie Nuty”, „Aktywne Babeczki” i „Bobrzanki”. Sportowcy również mogą liczyć na dodatkowe fundusze. Na dofinansowanie założyły się LUKKS Miedziana Góra, SKI Tumlin, Sportowa Akademia Rozwoju, Wicher Miedziana Góra czy Gród Ćmińsk. Nie zapomniano o klubach seniora i jednostkach OSP. Pula dofinansowań na ten rok jest spora i pozwoli na realizację wielu wartościowych projektów. W propozycjach pojawiły się zajęcia świetlicowe i edukacyjne dla dzieci, kolonie i półkolonie, programy profilaktyczne, zajęcia i turnieje sportowe, festiwal filmów plenerowych czy aktywizacja seniorów. W zbliżającej się wakacyjnej perspektywie najbardziej cieszą projekty aktywnego spędzania czasu dla dzieciaków. KGW „Aktywne Babeczki” z Ćmińska planuje „Wakacje z Babeczkami”, zaś Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci i Przeciwdziałania Patologiom Społecznym „Plusik” półkolonie „Z Plusikiem zawsze na plusie 2024”. Na dzieciaki będą czekały też półkolonie organizowane przez Stowarzyszenie Przeciwdziałające Patologiom Społecznym „Zdrowy Tumlin” i Sportową Akademię Rozwoju oraz akcje „Wybieram marzenia, nie uzależnienia” organizowana przez Ćmińską OSP i „Rusz się po zdrowie” organizowana przez SKI Tumlin. ■ (MB)

Dzień kobiet

Co roku 8 marca ulice Miedzianej Góry pełne są mężczyzn z bukietami kwiatów i czekoladkami. W tym roku nie było inaczej. Na nasze panie czekały nie tylko upominki, ale także wyjątkowy koncert.

Sala Zespołu Szkół w Kostomłotach Drugich rozbrzmiała najpiękniejszymi hitami muzyki klasycznej. Na niezwykle koncert zaprosili miedzianogórskie panie muzycy z zespołu Estradi Variou. W programie znalazły się najbardziej znane utwory zarówno polskich, jak i zagranicznych wykonawców. Uczestniczki koncertu miały więc okazję do wysłuchania piosenek: „Zapach kobiety”, „Sexapil”, „Va banque”, „Miłość ci wszystko wybaczy”, „Walc Barbary” z filmu „Noce i Dnie” oraz utworów Edith Piaf i Elvisy Presleya, a to wszystko w wyjątkowych aranżacjach. Głosem czarowała sopranistka Sylwia Ziółkowska, a towarzyszyli jej Emilia Kopeć (skrzypce), Magda Sikorska-Osuch (wolonczela) i Przemysław Rutkowski (keyboard). Nieco mniej



Każda przybyła na koncert pani otrzymała żółtego tulipana, symbolizującego szczęście oraz nadzieję i radość

melodyjne, ale jak zawsze z ogromną dozą życzliwości życzenia złożył blisko dwustu paniom wójt gminy Miedziana Góra Damian Sławski.

– Cieszę się, że zechciały panie zaszczyścić nas swoją obecnością na tym wyjątkowym wydarzeniu. Życzę paniom wszelkiej pomyślności, siły, a także powodzenia w realizowaniu wszystkich zamierzonych przedsięwzięć. Dziękuję za waszą wrażliwość, troskę i codzienną miłość, jaką okazujecie swoim najbliższym. Dziękuję, że jesteście tutaj dziś i za to, że działacie również na rzecz rozwoju naszej gminy, za pielęgnowanie tradycji i zaangażowanie w rozliczne aktywności, czy to w kołach gospodyń wiejskich, stowarzyszeniach, czy w pracy zawodowej. Dziś jest wasze święto, wszystkiego najlepszego, drogie panie! – powiedział wójt.

Po zakończonych doznaniach muzycznych na panie czekał słodki poczęstunek w postaci ciastek i kawy. A żeby tradycji stało się zadość, każda z uczestniczek koncertu otrzymała żółtego tulipana – symbol nadziei i radości. Dodatkową atrakcją była możliwość skorzystania z bezpłatnych konsultacji i zabiegów kosmetycznych. Finałem wydarzenia był konkurs z kawowo-herbacianymi nagrodami. ■ (MB)

Biwak w szkole

Nocowanie w szkole? Czemu nie! W Zespole Szkół w Kostomłotach Drugich odbył się Nocny Biwak Matematyczny i Zimowy Biwak Zuchowy.

Okazuje się, że nauka w szkole może być nie tylko obowiązkiem, ale też świetną przygodą – zwłaszcza gdy uczestniczą w niej całe rodziny. Pierwszy weekend lutego uczniowie klas piątych wraz ze swoimi rodzicami spędzili na zgłębianiu matematycznych tajemnic podczas szkolnej nocowanki. Kreatywne zadania przygotowała drużyna nauczycieli i rodziców: dyrektor Zespołu Szkół w Kostomłotach Drugich Jolanta Korba, Elżbieta Żak, Szymon Kozioł, Anna Kudełka



Nocny Biwak Matematyczny w szkole pokazał, że można się uczyć matematyki poprzez eksperymentowanie o każdej porze dnia

i Rafał Wiórek. Z czym musieli się zmierzyć biwakowicze? Był m.in. konkurs na rodzinną kostkę z origami, Happy Cube, geometryczna kolacja i matematyczny escape room. – Nocny Biwak Matematyczny w szkole dzięki swojemu niezwykle innowacyjnemu charakterowi pokazał, że można się uczyć matematyki poprzez eksperymentowanie, i to o każdej porze dnia czy nawet nocy. Jestem przekonany, że dla wszystkich uczestników był to mile i twórczo spędzony czas – powiedział wójt Damian Sławski, który odwiedził biwakowiczów. Na zakończenie biwaku wręczono uczestnikom matematycznych zmagani dyplomy i nagrody.

To jednak nie wszystkie atrakcje, jakie działy się tej nocy w kostomłockiej szkole. Jej korytarze stały się bowiem miejscem spotkania ponad dwustu zuchów z naszego regionu! Podczas Zimowego Biwaku Zuchowego uczestnicy prezentowali zuchowe okrzyki, tworzyli skarpetkowe bałwanki i szaleli na balu karnawałowym. Było wesoło i rodzinnie, a dzięki pomocy rodziców zuchów z Kostomłotów Drugich i OSP w Ćmińsku w odwiedziny wpadły bajkowe postacie. Sobotni poranek zuchy spędziły na udziale w zawodach sportowych. Pomysłu pogratulował organizatorom i uczestnikom wójt Damian Sławski. – Wielkie gratulacje dla drużynowej 55 Gromady Zuchowej „Dzielni Rycerze” Małgorzaty Fert oraz pozostałych organizatorów za to wspaniałe wydarzenie! (...) Brawo dla wszystkich za pomysłowość, kreatywność i odwagę – mówił wójt. ■ (MB)

Razem od 50 lat

Czy zdarza się miłość „na zawsze”? Co jest najważniejsze w związku i co zrobić, żeby przetrwał burze? Na te pytania najlepiej odpowiadają małżeństwa, które przeżyły wspólnie 50 lat.

konsekwencje. – Ale dotrwaliśmy w całości – śmieje się jubilat. W podobnym tonie wypowiada się Krystyna Pałka: – Nam z mężem 50 lat minęło szybko wprost nie do uwierzenia. Trzeba dużo cierpliwości i wyrzeczeń, umieć sobie wybaczać i znać się na żartach – zdradza swoją receptę pani Krystyna. I ona przyznaje, że zdarzały się różne chwile – i te szczęśliwe, i te smutne, bo nie ma związków idealnych. – Jak mamy siebie dość, to jedno wyjeżdża, żeby od siebie odpocząć. Wracamy stęsknieni – opowiada jubilatka. Podkreśla też nie-

lat – co łatwą sztuką nie jest.

Jakich błędów powinniśmy zatem unikać, aby wśród nas i młodszych pokoleń było mniej rozstań i rozwodów? Nasi rozmówcy wskazują na brak tolerancji, trudność w wybaczeniu i brak dystansu do siebie. – Nie można brać wszystkiego na serio, potrzebna jest przy tym umiejętność wybaczenia popełnionych błędów – mówi pani Krystyna. – Młodym nie sprzyja ciężka praca i ciągłe zagonienie, brak czasu, stresy. Nie pomaga brak mieszkań, a to wszystko jest przecież bardzo ważne – diagnozuje pan



Pary obchodzące jubileusz 50 lat małżeńskiego pożycia

W lutym aż 20 par wzięło udział we mszy świętej w kościele pw. św. Andrzeja Boboli w Kostomłotach Drugich. Uroczystość stanowiła pierwszy punkt obchodów tegorocznych Złotych Godów. Tuż po niej wszyscy jubileaci spotkali się w hotelu Grafit, gdzie po wręczeniu odznaczeń i okolicznościowych upominków mogli wspólnie celebrować 50 lat małżeńskiego pożycia.

Co trzeba zrobić, by móc pochwalić się tak imponującym stażem? – Po prostu trzeba być razem i się szanować – mówi Krzysztof Borowiec, który razem z żoną Aliną w tym roku świętował już 51. rocznicę ślubu. – Tolerancja i żeby sobie wzajemnie nie przeszkadzać, wtedy wszystko powinno być dobrze – wskazuje. Jak sam dodaje, wspólne lata nie były lekkie, małżeństwo musiało przetrwać rozłąkę wynikającą z pracy za granicą i wszystkie tego

zmiernie ważną rolę przyjaciół, z którymi razem z mężem Bogdanem lubią się spotykać i żartować. – W naszym wieku nie można się izolować, bo można dostać depresji – podsumowuje. Obie pary doczekały dzieci i grona wnucząt, niektóre z nich już są dorosłe.

Jakie warunki należy spełnić, aby otrzymać od Prezydenta Rzeczypospolitej Polski Medal za Długoletnie Pożycie Małżeńskie? To dosyć długa procedura, która w naszej gminie rozpoczyna się od złożenia przez jubilatów wniosku o przyznanie takiego odznaczenia w Urzędzie Stanu Cywilnego. Wnioski są później weryfikowane w Urzędzie Wojewódzkim, wysyłane są zapytania do Krajowego Rejestru Sądowego. Finałem procedury jest podpisanie legitymacji i nadanie odznaczenia przez Prezydenta. Warunek podstawowy stanowi jednak przede wszystkim wytrwanie razem 50

Krzysztof. – Ludzie w związkach muszą być też za sobą, w przeciwnym razie choćby mieli złote kłamki, to nic z tego nie będzie – dodaje.

Medal za Długoletnie Pożycie Małżeńskie przyznawany jest od 1960 roku. Do 1989 roku decyzja o jego przyznaniu należała do Rady Państwa, zaś po zmianie ustrojowej w Polsce leży w gestii Prezydenta. Medal jest zawieszony na różowej wstążce z pionowym białym paskiem na środku. Jego kształt to sześciopromienna, srebrzona i oksydowana gwiazda, której ramiona łączą ornamentowane promienie. Na środku awersu, na tarczy pokrytej różową emalią widnieją dwie róże, natomiast na rewersie umieszczono na środku monogram RP, zaś w otoku napis: „ZA DŁUGOLETNIEM POŻYCIE MAŁŻEŃSKIE”. Tylko w zeszłym roku wydano w Polsce aż 80 000 takich medali. ■ (MW)

Wspomnienie

Na początku lutego zmarł nagle dr Marian Toporek, pochodzący z Kostomłotów Pierwszych, doktor nauk humanistycznych, historyk i wychowawca. Pozostawił po sobie nie tylko liczne publikacje, książki i recenzje teatralne, ale przede wszystkim wspomnienia wielu pokoleń uczniów.

Fascynował się dydaktyką, był nauczycielem z pasji i powołania. Oprócz pracy z młodzieżą, uwielbiał teatr. Z zapałem tworzył recenzje teatralne, których pozostawił po sobie ponad dwieście. Szczególnym uczuciem darzył teatr krakowski – to jemu poświęcił swoją rozprawę doktorską, której obrona odbyła się na Uniwersytecie Jagiellońskim. Przez wiele lat pracował w Małopolskim Kuratorium Oświaty. Organizował i nadzorował merytorycznie konkursy o tematyce historycznej.



Dr Marian Toporek z delegacją Wojewódzkiego Komitetu Konkursu i Olimpiad na Grobie Nieznanego Żołnierza w czerwcu 2023 roku

Autor podręczników historycznych, recenzji i utworów autobiograficznych. Pisał z pasją, niemal do ostatnich lat życia. Autor książki „Stacja Kostomłoty”. – „Stacja Kostomłoty, to nie tylko realny, istniejący do dziś budynek. To nie tylko realne odwołanie się do hrabalowskich „Pociągów pod specjalnym nadzorem”. Ta kropka na mapie Europy to symbol. Symbol tęsknoty wiejskiego chłopaka do wielkiego świata, wabiącego hen, gdzieś, z oddali, z końca torów... To także symbol ostatniej przystani. Chcemy - nawet podświadomie - mieć taką przystań.” – pisał w swym dziele, poświęconym losom żołnierzy AK z naszej gminy, śp. Marian Toporek.

Z przyjemnością brał udział w spotkaniach z miedzianogórką młodzieżą. Tutaj zresztą wracał, by zebrać myśli. – Mimo że swoje życie na stałe związał z Krakowem (na stałe wyjechał tam w 1966 roku), przyjeżdżał tutaj żeby się wyciszyć. Szedł do lasu, mówił, że „ładuje akumulatory”. Odpoczywał tutaj. – wspomina siostra śp. Mariana Toporka, pani Jolanta Soboń.

Śp. dr Marian Toporek zmarł nagle 8 lutego przeżywszy 75 lat. Został pochowany na Cmentarzu Rakowieckim w Krakowie. ■ (MB)

Tropem wilczym

Mieszkańcy gminy oraz zaprzyjaźnieni sąsiedzi ruszyli na rajd pieszy „Tropem Wilczym”. Upamiętniająca Żołnierzy Wyklętych wyprawa po miedzianogórkich ścieżkach odbyła się w sobotę, 2 marca.

Co roku 1 marca przypominamy sobie polskich bohaterów, którzy po zakończeniu drugiej wojny światowej nie pogodzili się z rosyjskim dyktatem i nie oddawszy broni, zwalczali komunistów w kraju. Wielu z nich działało w strukturach partyzanckich i w Armii Krajowej. Po wojnie za niezłomność,



Uczestnicy rajdu w rezerwacie Kamienne Kręgi w Tumlinie



heroizm i opór czekało ich zazwyczaj długoletnie więzienie lub kara śmierci. Ponieważ walczyli o prawdziwą niepodległość i suwerenność Polski, naszym obowiązkiem jest o nich pamiętać i kultywować ich tradycję.

W związku z obchodami Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych Centrum Sportu, Turystyki i Rekreacji w Miedzianej Górze zorganizowało rajd, w którym wzięło udział aż 150 osób. Patronat honorowy objął wójt Damian Sławski, a ogromną drużynę poprowadził przewodnik Grzegorz Szlebarski. Mieliśmy okazję odwiedzić miejsca związane z walkami Polaków o wolność – a takich zakątków w gminie jest pod dostatkiem. Pokonaliśmy przy tym ok. 13 kilometrów, idąc miedzianogórką „Tropem wilczym” i wysłuchując pasjonujących historii o żyjących tu ludziach. Poprzez przypomnienie i poznanie dawnych wydarzeń oddaliśmy hołd członkom polskiego podziemia antykomunistycznego, którzy działali w naszych stronach w najcięższych latach powojennych 1944–1963.

Z wysokiej frekwencji, szczególnie wśród młodzieży, cieszył się wójt Damian Sławski. – Młode pokolenie w naszej gminie jest naprawdę wyjątkowe i za każdym razem z dumą i podziwem patrzę na ich zaangażowanie w różnorodne inicjatywy. Te patriotyczne budują mnie najbardziej – powiedział po rajdzie. Włodarz w asyście harcerzy i zuchów złożył wieńce pod pomnikiem Stanisława Sochy „Czarnego” oraz pod Pomnikiem Stulecia Odzyskania Niepodległości na placu przed Urzędem Gminy w Miedzianej Górze. ■ (MW)

Wybory Samorządowe zarządzane na dzień 7 kwietnia 2024 r.

Wójt Gminy Miedziana Góra podaje do wiadomości wyborców informację o numerach oraz granicach obwodów głosowania, wyznaczonych siedzibach obwodowych komisji wyborczych:

Nr obwodu głosowania	Granice obwodu głosowania	Siedziba obwodowej komisji wyborczej
1	część sołectwa Miedziana Góra ulice: Akacja, Bratkowa, Brzozowa, Bukowa, Chabrowa, Jarzębinowa, Jaśminowa, Jodłowa, Kamienna, Kielecka, Księdza Kazimierza Nachtmana, Lawendowa, Liliowa, Łódzka, Malachitowa, Michała Anioła, Różana, Rudna, Słoneczna, Spokojna, Śliska, Świętej Barbary, Tumlińska, Urzędnicza, Wesola, Wrzosowa, Wspólna, Zagórska, Źródłowa, Malinowa	Remiza Ochotniczej Straży Pożarnej w Miedzianej Górze, ul. Urzędnicza 10, 26-085 Miedziana Góra Lokal dostosowany do potrzeb wyborców niepełnosprawnych 
2	sołectwo Kostomłoty Pierwsze	Centrum Kulturalno Sportowe w Kostomłotach Pierwszych, Kostomłoty Pierwsze ul. Podmiejska 142, 26-085 Miedziana Góra Lokal dostosowany do potrzeb wyborców niepełnosprawnych 
3	sołectwo Kostomłoty Drugie	Zespół Szkół w Kostomłotach Drugich, Kostomłoty Drugie ul. Kielecka 9, 26-085 Miedziana Góra
4	sołectwa: Przyjmo, Ćmińsk Rządowy (Ćmińsk ulice: Cedrowa, Kobyłaki, Krajobrazowa, Łąkowa, Miodowa, Parkowa, Polna, Rzeczna, Sezamkowa, Sienkiewiczza, Sportowa od nr 1 do końca (nieparzyste), Strażacka, St. Staszica nr 4 - 16 (parzyste), Świątełek, Świętokrzyska nr 1 - 71 (nieparzyste), Wiosenna, Wyręba)	Szkoła Podstawowa w Ćmińsku (oddział dzieci starszych), Ćmińsk ul. Świętokrzyska 61, 26-085 Miedziana Góra
5	sołectwo Ćmińsk Kościelny (Ćmińsk ulice: Dębowa, Grabowa, Jana Pawła II, Jesionowa, Klonowa, Podglinie, Podgród, Podkościele, Prosta, Sosnowa, Sportowa od nr 2 do końca numery parzyste, St. Staszica od nr 1 do 21 (nieparzyste) i od nr 27 do końca (nieparzyste), Świętokrzyska numery: 2 - 30 parzyste, numery 73 do końca, Leśna, Wodna, Wykień, Wyrówce, Źródłana)	Szkoła Podstawowa w Ćmińsku (oddział dzieci młodszych), Ćmińsk ul. Świętokrzyska 61, 26-085 Miedziana Góra Lokal dostosowany do potrzeb wyborców niepełnosprawnych 
6	sołectwo Tumlin-Wykień, (Tumlin-Podgród)	Świetlica Wiejska w Tumlinie-Wykień, Tumlin-Wykień 40, 26-085 Miedziana Góra Lokal dostosowany do potrzeb wyborców niepełnosprawnych 
7	sołectwo Ciosowa, część sołectwa Miedziana Góra ulice: Bugajska, Dewońska, Dolomitowa, Galenowa, Górnicza, Grafitowa, Herby, Jurajska, Kwarcowa, Ławęczna, Łazy, Mineralna, Piaskowa, Pirytowa, Skalista	Szkoła Podstawowa w Kostomłotach Drugich, ul. Kielecka 9, 26-085 Miedziana Góra
8	sołectwo Porzecze	Szkoła Podstawowa w Porzeczcu, Porzecze 22, 26-085 Miedziana Góra Lokal dostosowany do potrzeb wyborców niepełnosprawnych 
9	sołectwo Bobrza	Remiza Ochotniczej Straży Pożarnej w Bobrzy, Bobrza 39A, 26-085 Miedziana Góra

Głosowanie w lokalach wyborczych odbywać się będzie w dniu 7 kwietnia 2024 r. od godz. 7⁰⁰ do godz. 21⁰⁰

W dniu wyborów zarządzonych na dzień 7 kwietnia 2024 r. zgodnie z art. 37f ustawy z dnia 5 stycznia 2011 roku Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2408) Wójt Gminy organizuje bezpłatny gminny przewóz pasażerski dla wyborców ujętych w spisie wyborców w stałym obwodzie głosowania położonym na obszarze gminy, gdy spełniona jest przynajmniej jedna z dwóch przesłanek:

- 1) **nie funkcjonuje w dniu wyborów publiczny transport zbiorowy**, o którym mowa w ustawie o publicznym transporcie zbiorowym, albo
- 2) **najbliższy przystanek komunikacyjny**, o którym mowa w ustawie o publicznym transporcie zbiorowym, **oddalony jest o ponad 1,5 km od lokalu wyborczego**.

W oparciu o powyższe, w naszej gminie w dniu wyborów bezpłatny gminny przewóz pasażerski dla wyborców, będzie zorganizowany w dwóch sołectwach: Porzecze i Bobrza. Bowiem **najbliższe przystanki komunikacyjne**, o którym mowa w ustawie o publicznym transporcie zbiorowym, **oddalone są o ponad 1,5 km od lokali wyborczych** zlokalizowanych: w Szkole Podstawowej w Porzeczcu oraz w Remizie OSP w Bobrzy.

Informacje dotyczące przynależności do obwodu głosowania można uzyskać od pracownika Urzędu Gminy ds. ewidencji ludności pod nr. tel. 306 77 32 oraz w pokoju nr 7.

Aktualności dotyczące wyborów znajdują się w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Miedziana Góra w zakładce „Wybory samorządowe 2024”.



Głós

Miedzianej Góry

Wydawca: Urząd Gminy Miedziana Góra, ul. Urzędnicza 18, redakcja@glosmiedzianejgory.pl

Redakcja: Łukasz Sokołowski, Magdalena Wójcik, Magdalena Bogucka

Zdjęcie na okładce: Łukasz Sokołowski / fotografazpowietrza.pl

Skład: trójca: pracownia graficzna / trojca.org | Druk: Drukarnia TERCET

Redakcja nie zwraca tekstów niezamówionych i zastrzega sobie prawo do ich redagowania, skracania oraz opatrywania własnymi tytułami. Redakcja nie odpowiada za treść zamieszczanych reklam i ogłoszeń.